

U hebt nog drie jaar, zei de dokter vier jaar geleden

MAXIE ECKERT

‘Waarom heeft de dokter toen niet geantwoord dat hij het zelf niet wist, dat we zouden moeten afwachten hoe ik op de chemo zou reageren?’

Hij had een gat in de lucht moeten springen, toen de dokter tegen Marc De Wit zei dat de chemo aansloeg. Want enkele maanden eerder had hij te horen gekregen dat hij hooguit nog drie jaar zou leven en dat hij maar beter van het leven kon genieten. En dus was het geld op dat De Wit, op dat moment arbeider in het deuren van een supermarktketen, opzij had gezet voor zijn pensioen. Maar plots bleek dat hij toch zou genezen van de uitgezaaide longkanker. ‘Het was alsof mijn wereld tweede keer instortte’, zegt De Wit.

Geen wonder

Sommigen zullen het een wonder noemen dat hij vandaag, meer dan vier jaar na zijn onheilspellende prognose, nog in leven is. Maar zo uitzonderlijk is zijn verhaal niet. Artsen zitten er vaak naast met hun voorspellingen over hoeveel tijd een ernstig zieke patiënt nog rest: enkele maanden, een jaar, hooguit drie jaar? Dat tonen onderzoekers van het University College London aan in een grote analyse van bestaande studies over het levenseinde. In totaal omvat de analyse de gegevens van meer dan 12.000 overleden patiënten met dodelijke ziektes zoals kanker. Hun bevindingen zijn recent in het vaktijdschrift *Plos One* verschenen.

In sommige van de opnieuw geanalyseerde studies blijken patiënten systematisch veel langer in leven te blijven dan hun artsen en verpleegkundigen hadden gedacht, in andere studies overlijden patiënten veel sneller dan voorspeld. Gemiddeld over alle studies schatten de artsen en verpleegkundigen de resterende tijd veel te optimistisch in: 44 dagen (voorspelling) versus 25 dagen (werkelijke tijd). Overigens maken artsen geen betere schattingen dan verpleegkundigen. En of ervaring een belangrijke rol speelt voor de juiste prognose, is zeer twijfelachtig.

Complete onzin

Het is nattevingerwerk, geeft Wim Distelmans, oncoloog en professor in de palliatieve geneeskunde (VUB), te horen. ‘Het is zéér moeilijk om als arts te zeggen hoe lang een ernstig zieke patiënt nog zal leven. Je kan dat niet met een laboratoriumtest bepalen. Je moet het doen met hoe de patiënt eruitziet. Pas in de allerlaatste fase van het leven zijn er tekens die een wijzen dat het overlijden nadert, als de patiënt minder eet en drinkt en de

‘Een voorspelling over het komende halfjaar of jaar, daarentegen, is complete onzin. Als er zich een complicatie voordoet zoals een bloeding in de tumor, kan een patiënt binnen de twee dagen overlijden.’

‘Pas op, ook een te korte prognose kan erg wege op de patiënt en zijn familie. Sommigen beginnen te rouwen als ze horen dat een familielid binnen het jaar zou overlijden, ook al is het goed mogelijk dat de patiënt lang leeft.’

Toch maken veel artsen voorspellingen, vaak op vraag van de patiënten of hun familieleden. Zo ging het ook met Marc De Wit. ‘Ik lag in het ziekenhuis en wist niet waar ik aan toe was. Ik wilde dat de arts me zei waar ik stond en hoeveel tijd ik nog had.’

‘Waarom heeft de dokter toen niet geantwoord dat hij het zelf niet wist, dat we zouden moeten afwachten hoe ik op de chemo zou reageren?’

‘Ik wou toen niet sterven, maar ik had al afscheid genomen van het leven.’